

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган, ҳафтада бир марта чоп этилади

Янги ҳужжатларни тақдим этамиз

Тақдим этилаётган, шунингдек сўнгги пайтда қабул қилинган бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан «Norma» АҚТ ва nrm.uz сайтида танишиб чиқишингиз мумкин.

«Прописка», нотариат, бизнесни рўйхатдан ўтказишда давлат божи миқдорлари ўзгартирилди

20.05.2020 йилдаги ЎРҚ-619-сон Қонун билан «Давлат божи тўғрисида»ги Қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Имтиёзлар. Ҳисоб палатаси Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишни кўзлаб қилинган даъволар ва бериладиган аризалар юзасидан давлат божини тўлашдан озод этилди. Монополияга қарши курашиш қўмитаси, Давлат активларини бошқариш агентлиги, Капитал бозорини ривожлантириш агентлиги ва уларнинг ҳудудий органлари судлар кўриб чиқиши учун бериладиган аризалар юзасидан давлат божини тўлашдан озод этилди.

«Прописка». Ўзбекистон ҳудудларида доимий яшаш жойларида рўйхатга олинган шахслар учун қуйидаги ҳолатларда давлат божининг оширилган ставкалари бекор қилинди:

➢ Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида янги қурилган кўчмас мол-мулк сотиб олинганда (*шартнома суммасининг 5%, бироқ 10 БҲМдан кам бўлмаган миқдорда*);

➢ ушбу кўчмас мулк 3 йил мобайнида бошқа шахсларга сотилганда (*400 БҲМ*).

Бундан буён иккала ҳолатда ҳам ставка умумий асосларда, уй-жой квадрат майдонига қараб ҳисобланади: 100 м² гача – 1 БҲМ, 100 м² дан 200 м² гача – 2 БҲМ, 200 м² ва ундан ортиқ бўлганда – 3 БҲМ.

Нотариат. Хусусий нотариал фаолиятни лицензияланганлик учун давлат божи 1 БҲМ миқдоридан

белгиланган. Хусусий амалиёт билан шуғулланишни истагини билдирган давлат нотариал идораларининг нотариуслари томонидан давлат божи тўланмайди.

Шунингдек нотариал идораларда мавжуд бўлган нотариал ҳаракатларни рўйхатга олиш реестридан кўчирмаларни берганлик учун давлат божи БҲМнинг 5% миқдоридан белгиланган.

Янги қоида киритилди – қуйидаги ҳолатларда давлат божи битта нотариал ҳаракатга нисбатан ундирилади:

➢ икки ёки ундан ортиқ шахс номидан ёхуд икки ёки ундан ортиқ шахс номига берилган битта ишонч-номани тасдиқлашда;

➢ икки ёки ундан ортиқ шахснинг битта аризадаги (мажбуриятдаги) имзоларини шаҳодатлашда.

Бизнесни рўйхатдан ўтказиш. Тадбиркорлик субъектларини электрон шаклда давлат рўйхатидан ўтказганлик учун (*шахсан ўзи келганда 50%*), шунингдек уларни қайта рўйхатдан ўтказилганлик учун (*шахсан ўзи келганда ставкаларнинг 50%, электрон шаклда – 25%*) пасайтирилган ставкалар бекор қилинди.

Бунда ҳар қандай давлат хизматини (шу жумладан лицензия, рухсатнома олиш, давлат рўйхатидан ўтиш ва бошқа хизматларни) ЯИДХП орқали мустақил равишда олишда умумбелгиланган ставкалар ва 10 фоизлик чегирма сақлаб қолинди.

Бизнесни давлат рўйхатидан ўтказиш, қайта рўйхатдан ўтказиш учун давлат божи ставкалари қуйидагича белгиланди:

Тадбиркорлик субъекти	Давлат хизматини олиш (давлат рўйхатидан ўтказиш / қайта рўйхатдан ўтказиш) тартиби	
	Шахсан келган ҳолда	ЯИДХП орқали
Чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар	10 БҲМ (2 230 000 сўм)	10 БҲМнинг 90%и (2 007 000 сўм)
Сугурталовчилар ва сугурта брокерлари, аудиторлик ташкилотлари, солиқ маслаҳатчилари ташкилотлари, биржалар, ломбардлар, инвестиция фондларини, «Ўзбекизоқовқатзахира» мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва ғамлаш корхоналари уюшмаси таркибига кирувчи корхоналарни, бозорларни, Президент ва Ҳукуматнинг тегишли қарорлари билан акциядорлик жамиятлари (шу жумладан холдинг) шаклида ташкил этилаётган хўжалик бирлашмалари	4 БҲМ (892 000 сўм)	4 БҲМнинг 90%и (802 800 сўм)
Тадбиркорлик субъектлари – юридик шахслар, юридик шахсни ташкил этмаган яққа тартибдаги тадбиркорлар ва оилавий тадбиркорлик субъектлари	1 БҲМ (223 000 сўм)	БҲМнинг 90%и (200 700 сўм)

Ҳужжат Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 21.05.2020 йилдан кучга кирди.

Олег Заманов, «Norma» МЧЖ эксперти.

Президентнинг 18.05.2020 йилдаги ПҚ-4716-сон қарори билан томорқа ер эгаларини қўллаб-қувватлаш ва аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар белгиланди.

Томорқа ер эгалари ва қишлоқ хўжалиги кооперативларига субсидиялар берилади

2020 йил 20 майдан бошлаб Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан томорқа ер участкалари самарадорлигини оширишни ҳамда қишлоқ хўжалиги кооперативлари аъзолигига бадал тўлаш учун субсидиялар ажратилади.

Субсидиялар қуйидаги миқдорларда ажратилади:

1) аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази, етказиб берувчи ташкилотлар ва томорқа ер эгалари ўртасида тузилган уч томонлама шартномалар асосида;

➢ энгил конструкцияли иссиқхоналар ўрнатиш учун – 30 БҲМгача;

➢ сугориш воситалари харид қилиш учун – 10 БҲМгача;

➢ уруғликлар ва кўчатлар сотиб олиш учун – 3 БҲМгача;

2) қишлоқ хўжалиги кооперативлари устав фондига улуш сифатида киритиши учун – 10 БҲМгача.

Бунда қуйидагилар белгиланди:

➢ қишлоқ хўжалиги кооперативлари балиқчилик, қуёнчилик, паррандачилик, асаларичилик, мева-сабзавотчилик, узумчилик, тикувчилик, хунармандчилик ва бошқа илғор соҳаларда ташкил этилади;

➢ қишлоқ хўжалиги кооперативларига ишсиз фуқаролар, кам таъминланган оилалар аъзолари, ташқи меҳнат миграциясидан қайтиб келган шахслар ҳамда кооператив фаолияти йўналиши бўйича тажрибага эга етакчи тадбиркорлар бирлаштирилади.

Субсидиялар ажратиш Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа мақсадлар учун субсидиялар ва грантлар ажратиш тартибини сақлаб қолган ҳолда амалга оширилади.

Ҳужжат Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) эълон қилинган ва 19.05.2020 йилдан кучга кирди.

Эльмира Сиразиева.

Ушбу сонда:

3-БЕТ

Қурилиш: буюртмачи тўламаса нима қилиш керак?

5-БЕТ

Касаллик варақаси ва карантин

7-БЕТ

Лавозим йўриқномасини тузамиз

8-БЕТ

ЯИДХП орқали ҳисобга қўйиш

Аудит бозорини либераллаштиришда янги босқич зарур

2019 йилдан аудиторлик хизматлари бозорини босқичма-босқич либераллаштириш бошланди. Аудиторлик ташкилотларининг устав капиталига нисбатан сунъий талаб ҳамда уларни дунё бўйича ягона ҳисобланган хизмат кўрсатиладиган объектлар бўйича таснифлаш тартиби бекор қилинди. Яна бир қадам қўйиш – бир аудиторлик ташкилотида мажбурий тартибда белгиланадиган сертификатланган мутахассислар сонини камайтириш ҳамда якка тартибдаги тадбиркорларга аудиторлик хизматларини кўрсатишга рухсат бериш фурсати келди.

Мустақиллигимизнинг дастлабки 10–15 йили давомида Ўзбекистонда аудит бозори жадаллик билан ривожланган, бу даврда кўп сонли аудиторлар ва аудиторлар ташкилотлари фаолият юритишган. Либерал нормаларнинг амал қилиши бу ҳолатнинг сабаблардан бири эди, уларга кўра 2007 йилга қадар қонунан аудиторлик ташкилотлари штатида камида иккита сертификатланган аудитор бўлиши мажбурий ҳисобланган.

Бироқ 2007 йилдан бошлаб барча аудиторлик ташкилотлари аудит ўтказиш ҳуқуқидан келиб чиққан ҳолда учта гуруҳга бўлинган, уларда иккитадан олтигача сертификатланган мутахассислар бўлиши шартлиги белгиланган.

Одатда қонун ижодкорлиги жараёнида аввало жаҳон тажрибаси ҳамда ривожланган ва тараққий этган давлатлар тажрибаси таҳлил этилади. Охириги ўзгартиришлардан олдин деярли барча қитъалар (Европа, Осиё, Америка) бўйича аудиторлик ташкилотларига қўйиладиган талаблар тўғрисидаги маълумотлар жамланган. Кўпчилик давлатларда, шу жумладан АҚШда аудиторлар энг кам сони икки нафар мутахассисдан, Россия ва Жанубий Корёда уч нафар мутахассисдан иборат бўлган. Дарвоқе, Россияда ушбу талаб уч йил олдин пайдо бўлган.

Қонун чиқарувчилар хорижий давлатлар тажрибасини ўрганиб чиқиб, қарийб 10 йилдан буён аудиторлик ташкилотларининг учта гуруҳга ажратиш келиниши фақат Ўзбекистонда амал қилганлигининг гувоҳи бўлдилар. Бу аудиторлик фаолиятини тартибда

солиш нуқтаи назаридан самарали ҳисобланганда, ҳеч бўлмаганда биронта давлат ушбу тажрибадан фойдаланган бўларди.

Қонун чиқарувчилар 2018 йилда аудиторлик хизматлари бозорини либераллаштириш бўйича дастлабки қадамни қўйдилар. Биринчидан, аудиторлик компанияларини уларнинг устав капитали ҳажмига боғлиқ ҳолда сунъий равишда тақсимлаш ва ў ёки бу ташкилотларда текширув ўтказиш бўйича чекловлар бекор қилинди. Иккинчидан, битта аудиторлик ташкилотидаги аудиторларнинг энг кам сони тўрт нафар мутахассисдан иборат бўлиши белгиланди.

Аудиторлик хизматлари бозори жадал ривожланишига имкон берадиган навбатдаги қадамни қўйиш фурсати етди деб ҳисоблаймиз.

Биринчи таклиф – аудиторлик ташкилотларида талаб этиладиган сертификатланган мутахассисларнинг энг кам сони икки нафар аудитордан иборат бўлишини белгилаш. Бу аудиторлик хизматлари бозорини фаоллаштиришга имкон беради.

Иккинчи таклиф – аудиторларга аудиторлик хизматларини якка тартибда кўрсатишга рухсат бериш. Кўпгина мамлакатларда аудиторлар якка тартибдаги (хусусий) тадбиркорлар сифатида фаолият юритадилар. Бундай аудиторларнинг мижозлари бозори – бу, қоидага кўра, кичик бизнес ҳисобланади. Кичик фирмаларга хизмат кўрсатиш учун мутахассисларнинг катта гуруҳи талаб этилмайди. Хизматлари нархи қўшимча харажатлар камлиги боис анча рақобатбоп ҳисобланган

битта аудитор мижозларнинг мавжуд муаммоларини муваффақиятли ҳал эта олади.

Ўзбекистонда кичик бизнеснинг ривожлантириш даражаси айни ушбу тажрибадан фойдаланиш зарурлигини тақозо этмоқда деб ҳисоблаймиз. Бу барча солиқларни тўлаган ҳолда очиқ-ошкора фаолият юритишни хоҳлайдиган кичик корхоналарга жиддий ижобий таъсир кўрсатади ҳамда бозорга янги профессионаллари олиб келади.

Бугунги кунда Ўзбекистонда «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳрири муҳокама қилиниб,

уни мукамаллаштириш устида иш олиб борилмоқда. Шу йиллар мобайнида қийинчиликларни енгиб ўтган аудиторлар ҳар қандай янгиликларга ҳам тайёрдилар. Бунда янги ташкил этилган ва тугатилган аудиторлик ташкилотлари сони статистикаси кўриб чиқилганда, салмоқ кўрсаткичлари бўйича мазкур тадбиркорлик соҳаси фаолият мuddати қисқалиги бўйича етакчилар қаторида эканлиги аён бўлар эди.

Ўзбекистонда аудитни янада ривожлантириш мақсадида қонун ижодкорлиги иштирокчиларини ижобий жаҳон тажрибасини инобатта олишга қақирамиз.

Манфаатдор шахслар бизнинг позициямизга конструктив ёндашиб, тўғри тушунишларига ишонамиз.

Фроянченко Б.М., «FINEKS» МЧЖ директори,
Бадин В.В., «Maslohat-Harakat» МЧЖ аудитори,
Пивень Л.А., «Maslohat-Harakat» МЧЖ директори,
Каримов С.Э. «UHY Tashkent» МЧЖ директори,
Голосова С.А., «Tri-S-AUDIT» МЧЖ директори,
Тверянкин В.Б., «KORIFEY-AUDIT» МЧЖ директори,
Жуков О.В., «Audit-Services» МЧЖ директори,
Ким Н.Б., «Ekoaudit» МЧЖ директори,
Гайнулина Г.М. «Global-audit» МЧЖ директори в.б.,
Алавиiddинов Ш.М. «Business audit today» МЧЖ директори,
Норқобилов А.Х., «Termiz-Audit» МЧЖ директори,
Погосян А.А., «Xarakat-audit» МЧЖ директори,
Исмаилова С.А., «ORIENT AUDIT» МЧЖ директори,
Эргашев А.Э., «REAL AUDIT INVEST» МЧЖ директори,
Ким М.В., «Crowe TAC» МЧЖ аудитори.

Реклама

Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги

www.norma.uz
www.norma.uz
www.norma.uz

«СОЛИҚЛАР: САВОЛЛАР ВА ЖАВОБЛАР»

Ўзбек тилидаги қўлланмасини тақдим этамиз

Тошкент ш., Миробод тумани, Талимаржон кўч., 1/1.
 Тел. (71) 200-00-90.
 E-mail: office@norma.uz, web: www.norma.uz

УШБУ СОНДА

- **ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
– Янги ҳужжатларни тақдим этамиз **1-бет**
- **НУҚТАИ НАЗАР**
– Аудит бозорини либераллаштиришда янги босқич зарур **2-бет**
- **ХЎЖАЛИК ЮРИТИШ ҚОИДАЛАРИ**

- Муаммоли буюртмачидан тўловни қандай олиш мумкин
- Қурилиш пудрати шартномасида нарх қандай ўзгартирилади
- Лавозим мажбуриятдан халос этмайди **3-4-бетлар**
- **КАДРЛАР БЎЛИМИ**
– Нима учун сизга карантин даврида

- меҳнатта лаёқатсизлик варақаси учун ҳақ тўланмайди
- Ишга кечикиш бўлганмиди?
- Қоидабузар қандай жазоланади
- Қоғоз шаклидаги меҳнат дафтарчаси ҳам мавжуд
- Пенсионер ишдан бўшашни орта сурганда
- Таътил мuddатидан ортқ давом этмайди

- Маълумотлар мос келиши лозим
- Лавозим йўриқномаси қандай тузилади **5-7-бетлар**
- **ПАСПОРТ МАСАЛАЛАРИ**
– Никоҳ қайд этилмаганда, штамп ҳам қўйилмайди
- Йўқотилган паспорт учун жарима
- Болани прописка қилиш
- Масофадан туриб қайд этиш **8-бет**

Тахририят аноним хатларга муносабат билдирмасликка, қонун ҳужжатларида белгилангандан ташқари ҳолларда респондентнинг хоҳишига кўра у ҳақдаги ахборотни учинчи шахсларга бермасликка ҳақли.

«Норма маслаҳатчи» газетасида эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда қўлайтириш, тарқатишга фақат «NORMA davriy nashrlari» МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Муаммоли буюртмачидан тўловни қандай олиш мумкин

Қурилиш ташкилотлари ишни бажаргач, буюртмачидан унинг ҳақини ололмайдиган ҳолатларга кўп тўқнаш келади. Муаммоли буюртмачидан тўловни қандай олиш мумкинлиги ҳақида юридик масалалар бўйича «Норма» эксперти Олег ЗАМАНОВ гапириб бери.

— Объектлар қурилиши, капитал таъмирланиши ёки реконструкция қилиниши, монтаж қилиши ва ишга тушириш-созлаш ишлари билан боғлиқ муносабатлар қурилиш пудрати шартномаси билан тартибга солинади. Буюртмачи пудратчи ишлари учун шарт-шароит яратиши, ишни қабул қилиши ва келишилган маблағни тўлаши шарт. Бажарилган ишлар қиймати — сметада, ҳақ тўлаш тартиби ва муддатлари қурилиш пудрати шартномасида кўрсатилади (ФК 666-м. 1-қ., 673-м. 1-қ.).

Бажарилган ишлар ҳақини тўлаш юзасидан буюртмачи билан низолашиш эҳтимоли бўлганда пудратчи ўз позициясини асослаши учун:

1) сметада тўғри сумма акс эттирилганига, шартномада эса бажарилган ишлар ҳажми учун ҳақ тўлаш тартиби ва муддатлари қайд этилганига ишонч ҳосил қилиши. Пудратчи 50% ёки ундан ортиқ давлат улушига эга бўлган субъект бўлса, шартномада ишлар қийматининг камида 15%ини мажбурий равишда олдиндан тўлаш назарда тутилиши кераклигини инobatта олинг (12.05.1995 йилдаги ПФ-1154-сон Фармоннинг 1-б.). Қолган ҳолларда, шартномада олдиндан тўлов назарда тутилмаган бўлса, буюртмачи иш натижалари тўлиқ топширилган — башарти иш лозим даражада ва келишилган муддатда бажарилган бўлса, ёхуд — буюртмачининг розилиги билан — муддатидан олдин келишилган маблағни тўлаши шарт (ФК 638-м. 1-қ.);

2) буюртмачи бажарилган ишлар далолатномаси ва маълумотнома-ҳисобварақ-фактурани олганига ишонч ҳосил қилиши, сабаби:

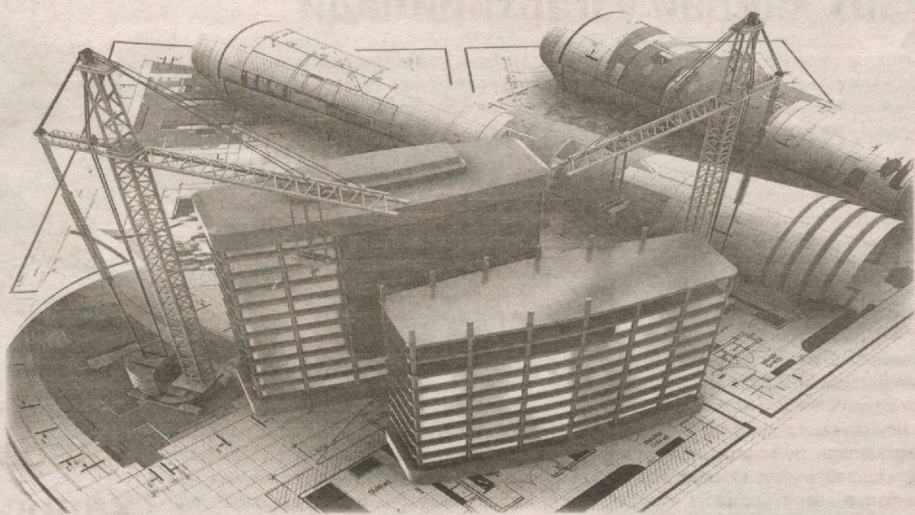
➢ далолатнома пудратчи иш натижаларини топширганини, буюртмачи эса уларни қабул қилганини тасдиқлайди.

Буюртмачи далолатномани имзолашдан бош тортса, бу унда қайд этилади ва далолатномани фақат пудратчи имзолайди. Бунда буюртмачи рад жавобини асослаб бериши керак. Яъни ишда объектдан фойдаланиш имконини истисно этадиган баргараф этиб бўлмайдиган нуқсонлар бўлиши керак. Акс ҳолда суд бир тарафлама далолатномани ҳам қабул қилади (ФК 680-м. 4, 5, 7-қ.);

➢ маълумотнома-ҳисобварақ-фактура буюртмачи бажарилган қурилиш-монтаж ишлари ҳажмлари учун ҳақ тўлашига асос бўлади. У 3 нусхада (буюртмачи, унга хизмат кўрсатувчи банк ва пудратчи учун) расмийлаштирилиб, буюртмачига топширилади. Буюртмачида уни кўриб чиқиш ва расмийлаштириш ёки қўшимча ишлов бериши сўраб, асосли эътирозлар билан қайтариш учун 3 кун вақт бор (Кўрсатмаларнинг 6-б., Республика комиссиясининг 2.02.2009 йилдаги 1-сон баённомасига 2-илова).

Одатда, пудратчи қилган харажатлар («процентоикалар») расшифровкаси билан бирга бажарилган ишлар далолатномаси ва маълумотнома-ҳисобварақ-фактура буюртмачига умумий пакетда топширилади. Пудратчида бунинг ҳужжатли тасдиғи — қўлига топширилгани қайд этилган илова хат нусхаси (бажарилган ишларни топширишга тайёр эканлик ҳақида хабар), буюртма почта билдиришномаси, қуръер орқали етказиб бериш хизматининг юкхати ва ҳ.к. бўлса, буюртмачи ҳужжатларни олган деб тасдиқлаш мумкин;

3) кафолат муддати ҳақидаги шартнома шартлари

ни диққат билан ўрганиб чиқиши зарур. Шартномада бошқа нарса назарда тутилмаган бўлса, у буюртмачи объектни қабул қилган кундан бошлаб 10 йилни ташкил этади (ФК 682-м. 1-қ.). Шартномада бажарилган ишлар қийматининг бир қисми (одатда, кўпи билан 5–10%) кафолат муддати ўтгач тўланиши ҳам кўрсатилиши мумкин. Бу ҳолда пудратчи кафолат муддати ўтмасдан 100% ҳақ тўлашни талаб қила олмайди.

Буюртмачи бажарилган ишларни қабул қилишдан ва улар учун ҳақ тўлашдан асоссиз равишда бош тортган тақдирда, қонун билан қуйидаги кафолатлар берилади:

➢ иш натижаси буюртмачига топширилган кундан бошлаб бир ой ўтгач, икки марта огоҳлантиргандан кейин пудратчи иш натижасини сотишга, олинган суммани эса унга тўлаши лозим бўлган барча тўловларни чегириган ҳолда буюртмачи номига очилган нотариал идора депозитига ўтказишга ҳақли (ФК 646-м. 6-қ.);

➢ пудратчи иш натижаси ва буюртмачига тегишли бўлган асбоб-ускуналар, фойдаланилмаган материаллар қолдиқлари ва буюртмачининг унда қолган бошқа мол-мулкни ҳақини олмагунча ушлаб туришга ҳақли (ФК 639-м.).

Бироқ амалда ушбу нормаларни қўллаш жуда мушкул. Амалда ўзига тегишли ҳақни ундирish учун пудратчи судга мурожаат қилишига тўғри келади.

Ишлар ҳақиқатда бажарилган кундан бошлаб 90 кун ўтгач дебиторлик қарзининг муддати ўтган деб ҳисобланади (ПФ-1154-сон Фармоннинг 2-б.). Унинг учун жарима — БХМнинг 10 бараваридан 15 бараваригача назарда тутилган (МЖТК 175-м., 3-қ.).

Даъво аризасини беришдан олдин...

Судга даъво аризасини беришдан олдин:

➢ қурилиш пудрати шартномаси шартларига кўра мажбурий бўлса, низони судгача ҳал қилиш (талабнома билдириш) тартибига риоя этиши (ИПК 148-м. 2-қ., 149-м. 2-қ. 8-б., 151-м. 3-б.).

➢ Талабнома шакли ва мазмуни, уни билдириш тартиби «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги Қонуннинг 17-моддасида акс эттирилган. 2019 йил 1 январдан «Медиацця тўғрисида»ги Қонун кучга кирган.

Тарафлар алоҳида ҳужжат сифатида медиаццияни қўллаш тўғрисида келишув тузишлари ёки шартномага тегишли қайдни киритишлари мумкин («Медиацция тўғрисида»ги Қонун 16-м., 1-қ.). Бунда ушбу тартибга ҳам риоя этиши мажбурий бўлади (ИПК 107-м. 5-1-б., 155-м. 7-1-б.);

➢ даъво муддати ўтганини текшириш лозим. Қурилиш пудрати доирасида мажбуриятларга нисбатан умумий даъво муддати — 3 йил қўлланилади. Қурилиш узоқ вақт давом этадиган жараён бўлгани учун даъво муддати ишлар бажарила бошлаган пайтдан эмас, балки буюртмачи уларнинг ҳақини тўлашдан бош торта бошлаган пайтдан эътиборан ҳисобланишини назарда тутинг.

МИСОЛ. Пудрат шартномаси бўйича даъво муддатини белгилаш

Тарафлар 2020 йил 1 январда қурилиш пудрати шартномасини тузганлар. Унинг шартларига кўра тарафлар далолатнома ва маълумотнома-ҳисобварақ-фактурани имзолаган пайтдан бошлаб 10 кун давомида буюртмачи бажарилган ишлар ҳақини тўлаш мажбуриятини зиммасига олган. Ҳужжатлар 2020 йил 10 мартда расмийлаштирилган. Даъво муддати 20 мартдан ҳисоблана бошлайди.

Ҳатто ушбу муддат ўтган бўлса ҳам, суд даъво аризасини қабул қилади. Бироқ жавобгар судда даъво муддатини қўллаш ҳақида арз қилса, даъво рад этилади (ФК 153-м. 1-3-қ.).

2016 йилда Олий ҳўжалик суди пудратчи қурилиш пудрати шартномаси бўйича ўз мажбуриятларини бажариш муддатини кечиктиргани учун, агар бунинг буюртмачининг ўз мажбуриятларини бажармаслиги келтириб чиқарган бўлса, жавобгар бўлмайди, деб қарор чиқарди (ОХСП 23.12.2016 йилдаги 306-сон қарорининг 18-банди 2-хатбошиси). Бошқача айтганда, буюртмачи бош пудратчига ҳақ тўла-маса, у эса шу сабабли ёрдамчи пудратчига ҳақ тўлашни кечиктирса, бунда бош пудратчининг айби бўлмайди. Ёрдамчи пудратчи уни судга берса, ёрдамчи пудратчи фойдасига бош пудратчидан пеня ва жарималар ундирилмайди.

Реклама ва эълон

«КИЧИК КОРХОНА ЭЛЕКТРОН БУХГАЛТЕРИ»

Ўзбек тилидаги қўлланмасини тақдим этамиз

Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллинмаржон кўч., 1/1. Тел. (71) 200-00-90.
E-mail: office@norma.uz, web: www.norma.uz

«Жавоб берамиз» инфокиоскига хуш келибсиз

Солиқ солиши, бухгалтерия ҳисоби ва ҳуқуққа оид мавзулардаги саволларингизга электрон қўлланмалар ва газета материаллари муаллифлари жавоб берадилар.

Жавобларни potma.uz сайтидаги «Жавоб берамиз» эксперт хизмати электрон ахборот киоскисидан топасиз.

Саволларни қуйидагича бериш мумкин:

✓ аёвал potma.uz сайтида рўйхатдан ўтиб, мурожаатни электрон кўринишда жўнатган ҳолда;

✓ (71) 200-00-59 бевосита алоқа телефони орқали (душанбадан жумагача соат 10.00 дан 17.00 гача).

Қурилиш пудрати шартномасида нарх қандай ўзгартирилади

Қурилиш пудрати шартномаси тарафлари нархни ўзгартириш заруратида дуч келишлари мумкин. Жуда содда таомилдек туюлади, бироқ унда ҳам тўғаноқлар бўлиши мумкин. Бундай вазиятларни батафсил қўриб чиқишга ҳаракат қиламиз.

Пудрат шартномасида ишнинг нархи пудратчининг ҳаражатлари учун компенсация ва унга тўланиши лозим бўлган ҳақни ўз ичига олади. Қурилиш пудрати доирасида нарх смета тузиш йўли билан белгиланади (ФК 673-м. 1-қ.). Унда бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, шунингдек ободонлаштириш ишлари қиймати кўрсатилади (Шаҳарсозлик кодекси 39-м. 1-қ.).

Лойиҳа-смета ҳужжатларини ихтисослаштирилган лойиҳа-қидирув ташкилотлари ишлаб чиқади. Марказлаштирилган манбалар, давлат бошқарув органлари ва давлат корхоналари маблағлари ҳисобига молиялаштирилладиган объектлари бўйича лойиҳа-тадқиқот ишларининг қатъий тартиби, муддатлари ва қиймати белгиланган (Низом, АВ рўйхат рақами 3180, 9.09.2019 йил). Бошқа манбалар ҳисобига молиялаштирилладиган қурилиш объектлари учун улар тавсиявий тусга эга.

Смета пудратчи томонидан тузилган тақдирда, у буюртмачи томонидан тасдиқланган пайдан бошлаб кучга эга бўлади ва пудрат шартномасининг бир қисми бўлиб қолади (ФК 636-м. 4-қ.).

! Айрим ҳолларда инвестиция ҳамда инфратузилма лойиҳалар бўйича лойиҳаопди ҳужжатлари (ТИА/ТИХ) ва унга тузатишлар мажбурий экспертизадан ўтказилади (Низомнинг 2-4-б., 22.02.2018 йилдаги ПҚ-3550-сон қарорга 1-илова). Шунингдек, бу давлат харидлари доирасида тендер ҳужжатлари ва техник вазифаларга ҳам тааллуқли (Низом, ПҚ-3550-сон қарорга 2-илова).

Шу тариқа, қурилиш пудрати шартномасида ишларнинг аниқ қийматини (рақамни) ёзмас ҳам бўлади. Шартномага илова қилинадиган сметага ҳавола келтирилса етарли: «Мазкур қурилиш пудрати шартномаси доирасида бажариладиган қурилиш-монтаж ишларининг умумий қиймати шартноманинг ажралмас қисми ҳисобланадиган сметага (1-илова) мувофиқ аниқланади».

Тегишчан, ишлар қийматининг ўзгариши сметага ўзгартириш киритиш билан расмийлаштирилади. Тартиби ким ташаббус билан чиқишига боғлиқ.

Пудратчида смета ўзгартирилишини талаб қилиш учун иккита асос мавжуд:

1 – қурилиш асосида у лойиҳа-смета ҳужжатларида ҳисобга олинмаган ишни

аниқлади. Қўшимча иш қурилишнинг смета қиймати ошишига сабаб бўлади. Бу ҳақда у буюртмачига хабар бериши шарт. Агар буюртмачи 10 кун ичида (ёки қонун ёхуд шартномада назарда тутилган бошқа муддатда) жавоб бермаса, пудратчи ишларни тўхтатиб туриши, бекор туриб қолиш натижасида қўрилган зарарни буюртмачининг зиммасига юклаши шарт (ФК 670-м. 5-қ.).

Буюртмачи бу ҳолатда:

➢ қўшимча иш бажариш зарурати йўқлигини исботлаши мумкин – бу, шу жумладан объект бекор туриб қолиши натижасида қўрилган зарарни қоплашдан озод этади (ФК 670-м. 5-қ.);

➢ қўшимча иш бажариш ва унга ҳақ тўлашга рози бўлиши мумкин (ФК 670-м. 7-қ.).

II – агар ишнинг (ҳақиқатда бажарилган) қиймати пудратчига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра сметадан камиди 10% ошган бўлса (ФК 671-м. 3-қ.):

➢ у томондан тақдим этилган материаллар ва ускунанинг қиймати жиддий ошган бўлса;

➢ унга учинчи тарафлар томонидан кўрсатилладиган хизматлар нархи ошган бўлса.

Агар уларни шартнома тузиш чоғида назарда тутиш мумкин бўлмаган бўлса, пудратчи шу асосларга ҳавола қилиши мумкин (ФК 636-м. 9-қ.).

Бу ҳолда, агар буюртмачи сметани ўзгартириши рад этса, пудратчи шартнома ФКнинг 383-моддасига мувофиқ бекор қилинишини талаб қилиши мумкин.

Буюртмачи техник ҳужжатларга қўшимча ишни киритиши мумкин, агар:

➢ унинг қиймати сметада кўрсатилган қурилишнинг умумий қийматининг 10%дан ошмаса. Каттароқ ҳажмдаги ўзгаришлар тарафлар томонидан қелишилган қўшимча смета билан расмийлаштирилади;

➢ у қурилиш пудрати шартномасида назарда тутилган иш хусусиятини ўзгартирмаса.

! Инвестиция дастури доирасида марказлаштирилган инвестициялар ҳисобидан молиялаштирилладиган қурилиш, реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш объектларига нисбатан иш қийматини ўзгартиришнинг алоҳида тартиби амал қилади (Низом, ВМнинг 5.09.2019 йилдаги 740-сон қарори билан тасдиқланган).

Пудратчининг амалдаги ҳаражатлари иш баҳосини аниқлаш вақтида ва смета тузилаётганда назарда тутилган ҳаражатлардан кам бўлиши мумкин. Агар бу бажарилган иш сифатига таъсир этмаган бўлса, пудратчи ишлар учун пудрат шартномасида кўрсатилган баҳо бўйича ҳақ олиш ҳуқуқини сақлаб қолади (ФК 637-м.).

Пудрат шартномасида пудратчининг тежамлари тарафлар (буюртмачи ва пудратчи) ўртасида тақсимланиши назарда тутилиши мумкин.

Олег Заманов,
«Norma» МЧЖ юридик масалалар бўйича эксперти.

Лавозим мажбуриятдан халос этмайди

МЧЖ (собиқ АЖ) устав фондида 90% улушга эга бўлган муассис бир вақтнинг ўзида кузатув кенгаши раиси ҳисобланади. Унинг фаолияти давомида йирик битим (МЧЖ бошқа иштирокчилари билан келишилмаган ҳолда) амалга оширилган. Битим натижасида корхона 1 200 млн сўм миқдоридан кредит олган. Ушбу маблағлар номаълум йўналишда сарфланган ва қайтарилмаган. Корхона бутун мол-мулкдан маҳрум бўлган ва жиноий иш қўзғатишган. 2019 йилда суд томонидан корхона мулкнинг бошқа шахсга ўтказилиши ноқонуний деб эътироф этилган ва бутун мол-мулк давлат тасарруфига ўтказилган. Кузатув кенгаши раиси вазифасини ижро этиши билан бир вақтда улушнинг назорат пакетида эгаллик қилиш далили МЧЖ иштирокчиларининг аризаси бўйича жиноий иш қўзғатиш учун асос бўлиши мумкинми?

– Йўқ, улушнинг устун қисмига эгаллик қилиниши ва бир вақтнинг ўзида кузатув кенгаши раиси вазифаси ижро этилиши жиноий иш қўзғатиш учун асос бўла олмайди.

Куйидагилар МЧЖ кузатув кенгаши аъзолари бўлиши мумкин эмас («Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги Қонуннинг 38-моддаси 4-қисми):

➢ жамиятнинг яқкабошчилик асосидаги ижро этувчи органининг ҳамда коллегиял ижро этувчи органининг, унинг шуъба ва тобе хўжалик жамиятлари бошқарув органларининг аъзолари;

➢ жамият томонидан ташкил этилган унитар корхонанинг раҳбари;

➢ айна шу шуъба ва тобе хўжалик жамиятларида ва унитар корхонада меҳнат шартномаси (контракт) бўйича ишлатётган шахслар.

Яъни МЧЖ муассисининг бир вақтнинг ўзида кузатув кенгаши раиси бўлиши тақиқланмайди.

Кузатув кенгашининг айби билан йирик битим тузилиши натижасида етказилган зарар учун жамиятнинг кузатув кенгаши аъзолари умумий йиғилиш олдида жавобгар бўладилар (Қонуннинг 44-моддаси 4-қисми). Етказилган зарар тўлиқ ҳажмда, шу жумладан бой берилган фойда қоплаб берилди (ФК 985-м. 1-қ.). Жамиятга зарар етказилишига олиб келган қарорга қарши овоз берган ёки овоз беришда иштирок этмаган жамият кузатув кенгашининг аъзолари жавобгар бўлмайдилар (Қонуннинг 42-моддаси 2-қисми). Жамият ёки унинг иштирокчиси жамият кузатув кенгашининг аъзоси томонидан МЧЖга етказилган зарар ўрнини қоплаш тўғрисидаги даъво билан судга мурожаат этишга ҳақлидир (ФК 125-м.; Қонуннинг 42-моддаси 5-қисми).

Шу тариқа, МЧЖ иштирокчиси бир вақтнинг ўзида жамият кузатув кенгашининг раиси бўлиши мумкин. Жамият иштирокчилари жамият кузатув кенгашининг айбли ҳаракатлари оқибатида етказилган зарарни қоплаш тўғрисидаги даъво билан судга мурожаат қилишга ҳақлидирлар. Жиноят кодексида назарда тутилган жиноятларнинг содир этилиши жиноий иш қўзғатилиши учун асос ҳисобланади.

Наргиза Воҳидова, «Norma» МЧЖ эксперти.

Реклама

«КОРХОНА ЮРИСТИ»

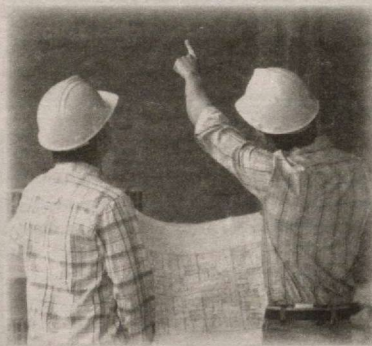

электрон маълумотнома тизимини ЎЗБЕК ТИ.ЛИДА тақдим этамиз

Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўча., 1/1.

Тел.: (998 71) 200-00-90.

E-mail: office@norma.uz, web: www.norma.uz

Карантинда бўлган ходимларнинг меҳнатга лаёқатсизлик тўғрисидаги маълумотномаларга ҳақ тўлаш лозимми? Бу ҳолда маълумотномани меҳнатга лаёқатсизлик варақаси билан алмаштириш мумкинми? Шунингдек, поликлиникаларнинг болалар боғчалари карантинга ёпилган болаларнинг ота-оналарига меҳнатга лаёқатсизлик варақаларини беришни рад этиши қонунийми?

Нима учун сизга карантин даврида меҳнатга лаёқатсизлик варақаси учун ҳақ тўланмайди

Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ушбу саволлар юзасидан тушунтиришлар берди.

Ходим карантинда бўлса

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг маълум қилишича, ҳақиқатан, карантин чоғида меҳнатга лаёқатсизлик варақаси берилади (*Йўриқнома, 47-б., АВ рўйхат рақами 2667, 17.04.2015 йил*). Бироқ у фақат коронавирус билан касалланган ва стационарга жойлаштирилганларга берилади.

Коронавирус инфекцияси тарқалишига йўл қўймаслик мақсадида стационарда ёки уйда карантинда бўлган фуқаролар белгиланган намунадаги маълумотнома олишлари мумкин (*Санэпидназорат агентлиги директорининг 30.03.2020 йилдаги 04-8/2122-сон фармойиши*). У муассаса раҳбарининг имзоси ва думалоқ мужри билан тасдиқланади ва меҳнатга лаёқатсизлик варақасига алмаштирилмайди.

Меҳнатга лаёқатсизлик маълумотномаси ишдан озод этиш учун асос ҳисобланади. Меҳнатга лаёқатсизлик варақаси эса ҳам ишдан озод этишни, ҳам вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси бўйича тўловни назарда тутаяди (*Йўриқнома, 1-2-б.; Низом, 10-б., АВ рўйхат рақами 1136, 8.05.2002 йил*). Шу боис карантин чоғида берилган маълумотномаларга иш берувчи ҳақ тўлаши керак эмас.

Бироқ истисно ҳам мавжуд. Вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси қуйидагиларга ўртача иш ҳақининг 100%и миқдорда тўланади (*19.03.2020 йилдаги ПФ-5669-сон Фармон, 16-б.*):

➢ коронавирус инфекцияси билан зарарланиши ёки зарарланган деб гумон қилиниши муносабати билан карантинга жойлаштирилган, 14 ёшгача боласи бўлган ота-оналарга;

➢ ушбу ота-оналарнинг болаларини парварिश қилаётган шахсларга.

Болалар боғчаси карантинда бўлса

Умумий қоидага кўра, мактабгача таълим муассасаларида (МТМ) карантин белгиланганда ота-онасидан бирига ёки оиланинг бошқа аъзосига 14 календарь кунидан ошмаган муддатга меҳнатга лаёқатсизлик варақаси берилади. Ушбу варақа Соғлиқни сақлаш вазирлиги ёки унинг ҳудудий бошқармаларининг рухсати асосида эпидемиолог ёки санитар врач томонидан берилиши керак (*Йўриқнома, 37, 47-б.*). Бироқ амалиётда поликлиникалар Соғлиқни сақлаш вазирлигидан бундай фармойиш бўлмаганини ва жўра қилиб, бундай ҳужжатни беришни рад этишмоқда.

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тушунтиришича, меҳнатга лаёқатсизлик варақалари беришни рад этиш қонунийдир.

Соғлом болани парварिश қилиш учун меҳнатга лаёқатсизлик варақасини МТМ Санэпидназорат маркази томонидан фақат мазкур болалар боғчасида болалардан бири ўткир инфекцияли ёки паразитар касаллик билан оғриб қолган ҳолатда карантинга ёпилган тақдирда бериш назарда тутилган. Бинобарин, поликлиникалар меҳнатга лаёқатсизлик варақаларини беришни асосланган ҳолда рад этишмоқда, сабаби МТМ аниқланган инфекцияли касаллик туфайли эмас, балки коронавируснинг тарқалишига йўл қўймаслик муносабати билан ёпилган.

Аслида ушбу вазиятда меҳнатга лаёқатсизлик варақасини олмас ҳам бўлади. МТМ тарбияланувчилари ва бошланғич синфлар ўқувчиларининг ота-оналари ўз хоҳишларига кўра ва графикдан қатъи назар меҳнат таътилига чиқишлари мумкин. Шу жумладан – 6 ойдан кам ишлаб берганлар ҳам. Агар ҳақ тўланадиган таътилдан фойдаланиб бўлинганда ёки ходим ҳозирнинг ўзида ундан фойдаланиши истамаса, у иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган таътилга чиқиши мумкин. Ушбу таътил турига максимал 3 ой муддат бўйича чеклов татбиқ қилинмайди (*Низом, АВ рўйхат рақами 3227, 28.03.2020 йил*).

Альберт Сафин, «Норма» МЧЖ эксперти.

Ишга кечикиш бўлганмиди?

Ходим ишга 2 соату 7 дақиқа кечикиб келди. Белгиланган иш тартиби соат 8.00 дан 17.00 гача. Авеалига у оилавий шароити сабабли кечикканлигини тушунтириб берди. Бироқ интизомий жазо чораси қўлланилиши ҳақидаги масала кўтарилганда, у кадрлар бўлимига прокуратурадан келган чақируе қоғозини тақдим этди. Унда бўлиш вақти соат 9.00 дан 9.40 гача кўрсатилган.

Прокуратурага чақируе қоғозида соат 9.00 дан 9.40 гача бўлган вақт кўрсатилган бўлса, иш берувчи ходим иш жойида соат 8.00 дан 9.40 гача ва соат 9.40 дан 10.07 гача бўлмаганлиги учун интизомий жазони қўллаши мумкинми?

– Интизомий жазолар белгиланган тартибда қўлланилиши лозим (*МК 182-м.*).

Ташкилотларда ички меҳнат тартиби қоидаларида ходимга иш жойида бўлмаганлиги ҳолати ва вақти учун интизомий жазо чораларини қўллаш назарда тутилиши мумкин (*МК 181-м.*).

Аввало мазкур ҳолатда қоидабузарлик содир этилган ёки содир этилмаганлигини аниқлаб олишни тавсия этамиз.

1. Тақдим этилган чақируе қоғозининг ҳақиқий эканлиги шубҳа уйғотган бўлса, уни берган прокуратурага у ерда бўлиш далили ва вақтини тасдиқлаш учун сўровнома юбориш мумкин.

Бу ҳолат тасдиқланган тақдирда, ходим уйдан прокуратурага ҳамда прокуратурадан ишгача келиши учун йўлга кетган вақт, кўрсатилган йўналиш бўйича транспорт қатновининг даврийлиги ҳисобга олинади лозим. Булар ҳаммаси қўшилган ҳолда ишга кечикишнинг аниқ вақти белгиланади, бунда кечикиш мавжуд бўлса қоидабузарликнинг даражаси аниқланади.

2. Прокуратура томонидан ходим чақируе қоғози билан чақирилганлик далили тасдиқланмаса, ходим эса оилавий шароитини сабаб қилиб кўрсатадиган бўлса, ходимдан ёзма тушунтириш хати беришни талаб этган ҳолда ушбу ҳолатларнинг сабабларини аниқлаш керак бўлади (*МК 182-м.*). Мазкур ҳолатда ходимни ишга кечикишга мажбур қилган ҳолатлар ҳисобга олинади.

Қоидабузар қандай жазоланади

Меҳнат интизомини бузганлиги учун ходимга нисбатан жазо чоралари қўлланилганга қадар содир этилган ҳолатни ёзма шаклда баён этиш имконияти берилади.

Интизомий жазо чорасини қўллашни кўриб чиқиш ва бу ҳақда қарор чиқариш жараёнида ходимнинг тушунтириш хатида кўрсатилган ҳаракатларининг сабабларини инобатга олиш ёки рад этиш учун улар қандайдир ҳужжатларда ақс эттирилганлиги текшириб кўриладими?

– Амалдаги қонун ҳужжатларида интизомий жазо чорасини қўллаш тўғрисидаги буйруқнинг бирор-бир шакли келтирилмаган.

Интизомий жазо чорасини қўллаш тўғрисидаги буйруқда қуйидагиларни кўрсатишни тавсия этамиз:

- хатти-ҳаракат содир этилган вазият;
- тушунтириш хатида кўрсатилган сабаблар (*МК 182-м.*);
- тушунтириш хатида кўрсатилган ходимнинг хатти-ҳаракати сабаблари.

ни эътиборга олиш ёки рад этиш учун асослар.

Қоидага кўра, булар буйруқнинг муқаддасида кўрсатилади ва содир этилган ноҳўя хатти-ҳаракатнинг қай даражада оғир эканлигини ҳолис баҳолашга имкон беради, унга илова қилинган ҳужжатлар (рапорт, тушунтириш хати) эса бунга далил бўлади.

Шу тариқа чиқарилган буйруқ устидан шикоят қилинган ҳолларда, маъмурият томонидан далиллар бузиб кўрсатилишига имконият бўлмайди.

Валерия Ляндрес, кадрлар хизмати ходими.

ЭЪЛО

ЖАВОБ БЕРАМИЗ

лойиҳаси доирасида «СБХ» ва «Норма маслаҳатчи» газеталари комплекти обуначилари ҳамда «Норма» дастурий маҳсулотларидан фойдаланувчилар

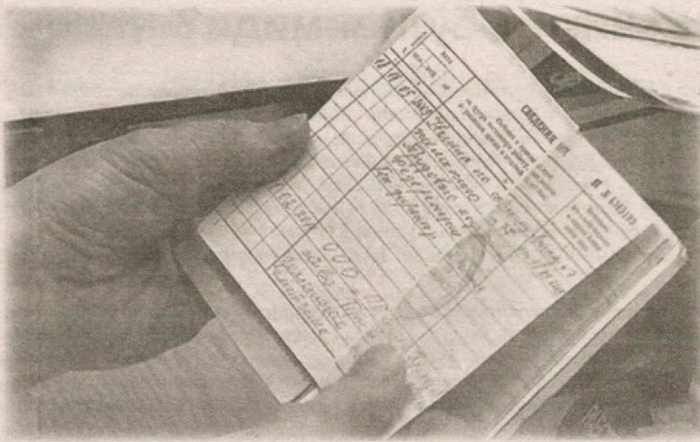
200-00-59

телефони орқали

(шаҳарлараро қўнғироқлар учун кодлар: уяли телефондан +99871, стационар телефондан 0371) солиқ солиш ва бухгалтерия масалалари юзасидан саволларига экспертларимиздан жавоб олишлари мумкин. Ҳафтанинг 5 куни давомида соат 10.00 дан 17.00 гача. Тушлик вақти соат 13.00 дан 14.00 гача.

Альберт Сафин, «Норма» МЧЖ эксперти.

Қоғоз шаклидаги меҳнат дафтарчаси ҳам мавжуд

Ишга қабул қилиш, ишдан бўшатиш, бошқа лавозимга ўтказиш тўғрисидаги маълумотларни Ягона миллий меҳнат тизимига киритиш билан бир вақтда, 2020 йил 1 январга қадар очилган меҳнат дафтарчаларига ёзувларни қайд этиш лозими?

— Ходимларга қоғоз шаклидаги меҳнат дафтарчалари очилган бўлса, уларни «ЯММТ» Идоралараро дастурий аппарат комплексига мажбурий тартибда рўйхатдан ўтказган ҳолда ҳамда 2020 йил бошидан янги ишга қабул қилинган ходимларга меҳнат дафтарчаларини харид қилмасдан рўйхатдан ўтказиш лозим.

Бу ҳолат ташкилотлар ЯММТда

(31.10.2019 йилдаги ПҚ-4502-сон; ВМнинг 5.12.2019 йилдаги 971-сон қарори) ишлашга ўтишган ҳозирги пайтда Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисидаги йўриқнома (АВ томонидан 29.01.1998 йилда 402-сон билан рўйхатдан ўтказилган), шунингдек Меҳнат кодекси бекор қилинмаганлиги билан боғлиқдир. Ушбу ҳужжатларга ўзгартиришлар ҳам киритилмаган.

Пенсионер ишдан бўшашни ортга сурганда

Корхона ходим пенсия ёшига тўлганлиги муносабати билан у билан тузилган меҳнат шартномасини бекор қилимоқчи. Ходимга меҳнат шартномаси бекор қилиниши тўғрисида огоҳлантириш тақдими этилган. Бироқ у огоҳлантиришни олгач, меҳнатга лаёқатсизлик варақасини расмийлаштирган. Бундан кейин эса ишга чиққан ва бир ҳафта ишлаб яна касаллик варақасини очтирган. Огоҳлантириш муддатида 15 кунга жами 4 та меҳнатга лаёқатсизлик варақаси орада 5-6 кунлик танаффус билан расмийлаштирилган. Ҳозирги кунда ҳам унга касаллик варақаси очилган.

Мазкур ҳолатда иш берувчи нима қилиши лозим?

— МКнинг 100-моддаси 7-бандига мувофиқ иш берувчининг ташаббуси билан меҳнат шартномаларининг бекор қилиниши тўғрисида огоҳлантириш муддатига вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик даврлари киритилмайди (МК 102-м. 6-б.).

Шу тариқа, сиз меҳнатга лаёқатсизлик варақасини очилган бутун даврга огоҳлантириш муддатини узайтиришингиз ва ходимга вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик нафақасини тўлашингиз лозим.

Таъкидлаш жоизки, қуйидаги ҳолларда бемор тегишли ТМЗКга юборилари:

> айнан бир касаллик бўйича вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик даври узлуksиз танаффус билан 12 ой мобайнида жами 6 ойна ташкил қилса (сил касаллиги бундан мустасно);

> ногиронлик белгиларини аниқ кўриниб турган шахслар;

> нохуш клиник прогнозли беморлар — кўрсатиб ўтилган муддатлар ўтмасдан туриб (Йўриқноманинг 22-банди, АВ томонидан 17.04.2015 йилда 2667-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

Ишлайдиган ногиронлиги бўлган шахсларга меҳнатга лаёқатсизлик варақаси касаллик узлуksиз кечганда 2 ойгача, танаффус билан кечганда 12 ой мобайнида жами 3 ойгача бўлган муддатга берилади (Йўриқноманинг 23-банди).

Иш берувчи ходимга касаллик варақасини берган даволаш муассасасига ёки поликлиниканинг юқори турувчи ташкилотига меҳнат лаёқатсизлик варақасини илова қилган ҳолда, текшириш учун унинг берилганлиги асослиги масаласи юзасидан сўровнома юбориб, меҳнатга лаёқатсизлик варақаси қонуний равишда берилганлиги ва расмийлаштирилганлигини текширишга ҳақли.

Таътил муддатидан ортиқ давом этмайди

Факултатда ва оғир эпидемиологик вазият туфайли туристик фирма деярли фаолият юритмаяпти.

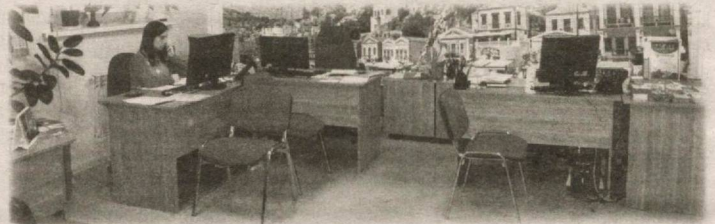
2020 йилда корхона ходимларига иш ҳақи сақланмайдиган таътил-ни қанча муддатга расмийлаштириш мумкин?

— Умумий қоидага кўра, иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил 12 ойлик давр мобайнида жами 3 ойдан ортиқ бўлмаган муддатга берилади (МК 150-м.).

Коронавирус пандемияси билан боғлиқ даврда, 2020 йилда мактабгача таълим ташкилотлари ва умумтаълим муассасаларининг фаолияти тўхтатилиши муносабати билан тарбияланувчилар ва ўқувчиларнинг ота-оналари бундан мустасно. Карантин давридаги бундай таътил энг кўп давомийлик муддатини чеклаш татбиқ этилмайди. Бунда таътил муддати мактабгача таълим муассасалари ва умумтаълим муассасалари фаолияти тўхта-

тиб турилган муддатдан ошмаслиги лозим. Ушбу таътил унинг давомийлигидан қатъи назар, ходимнинг меҳнат стажига киритилади (Низомнинг 8, 9-бандлари, АВ томонидан 28.03.2020 йилда 3227-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

Болалар боғчалари ёки мактаблар фаолияти тикланса, ходим иш ҳақи сақланмайдиган таътил муддати туғамасдан ишга чиқишга, шунингдек одатий иш тартибига (масофадан туриб ишлаш белгиланган ҳолларда) ўтишга ҳақлидир. Бунинг учун у ёзма ариза тақдим этади, иш берувчи эса ушбу аризани қаноатлантириши шарт (Низомнинг 10-банди).

Маълумотлар мос келиши лозим

Маълумотларни ЯММТга киритишда Классификатордан керакли лавозимни танлаган ҳолда «Хизматчиларнинг асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификатори бўйича лавозими» графасини, шунингдек «Лавозимнинг тўлиқ номи» графасини тўлдирishi лозим, ушбу гафга ташкилотда қабул қилинган лавозим номланиши киритилади. Классификаторда зарур лавозим мавжуд бўлмаса, йўриқнома бўйича ходимнинг лавозимига мазмун жиҳатидан мос келади лавозим танланади.

Корхонанинг штат жадевалида «аудитор ёрдамчиси» лавозими мавжуд. Ушбу лавозим ходимнинг меҳнат дафтарчасида ҳам кўрсатишган. Классификаторда бундай лавозим ҳамда оддийгина «ёрдамчи» лавозими ҳам мавжуд эмас. Шунга яқин бўлган «ассистент» лавозими танланди ва «Лавозимнинг тўлиқ номи» графасида ходимнинг лавозими «аудитор ассистенти» деб кўрсатишди. Шакллантирилган меҳнат дафтарчасида энди ходимнинг лавозими «аудитор ассистенти» деб кўрсатишди.

Қоғоз шаклидаги меҳнат дафтарчасида лавозим «аудитор ёрдамчиси», электрон шаклида эса «аудитор ассистенти» деб кўрсатса хато бўлмайдими? Ёки қоғоз шаклидаги меҳнат дафтарчасига ва штат жадевалига ўзгартириш киритиш лозими?

— Кўриб чиқилаётган саволда «аудитор» сўзини асос қилиб олиш лозим (Классификаторнинг 99-сатри, ВМнинг 4.10.2017 йилдаги 795-сон қарори билан тасдиқланган Классификаторга 2-илова). «Ёрдамчи» сўзи ихтиёрий ишлатиладиган сўз ҳисобланади, бу қоидаларга мос келади ва уларда руҳсат этилган (Классификаторнинг 16-банди).

Шу тариқа, сиз ЯММТда меҳнат шартномасини рўйхатдан ўтказишда, Классификатор бўйича «аудитор» ҳамда унга мазмунан мос келади «аудитор ёрдамчиси» лавозимларини танлашингиз лозим.

Бундай тарзда рўйхатдан ўтказишда ЯММТдаги меҳнат дафтарчасига

киритилган маълумотлар ходимнинг меҳнат дафтарчасида ва ишга қабул қилиш тўғрисидаги буйруқдаги маълумотларга мос келади ва қандайдир қўшимча ўзгартиришлар киритилиши талаб этилмайди. Бунда электрон меҳнат дафтарчасига амалдаги ҳақиқий ёзувлар киритилган бўлади.

ЯММТга хато киритилган маълумотлар бекор қилиниши ва меҳнат шартномаси қайтадан рўйхатдан ўтказилиши лозим.

Хатолиқни мустақил равишда бартараф эта олмасангиз, «Электрон меҳнат шартномалари ва электрон меҳнат дафтарчалари» онлайн-тизимининг қўллаб-қувватлаш тизимига +99871-200-70-30 рақами бўйича мурожаат қилинг.

Ходимнинг меҳнат мажбуриятлари ҳеч қерда қайд этилмаган бўлса, ушбу мажбуриятларни бузгани учун уни ишдан бўшатиш жуда қийин бўлади. Тўғри тузилган лавозим йўриқномаси бу масалада иш берувчига ёрдам беради. Уни қандай тузиш ва у билан қандай ишлаш ҳақида меҳнатта оид ҳуқуқ масалалари бўйича «Норма» эксперти Ленера ХИКМАТОВА гапириб берди.

Лавозим йўриқномаси қандай тузилади

Мисол учун, маслаҳатчи сотувчингиз кунига ўн та товар ўрнига битта сотаяпти ва тегишинча, сотиш режасини бажармапти. Раҳбарият нуқтаи назаридан ишдан бўшатиш ҳақида қарор қабул қилиниши аён, бироқ ходимни шунчаки ишдан бўшата олмайсиз, уни меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ҳимоя қилади.

Меҳнат шартномасида ходим «мижозларга маслаҳат бериши ва товарни реализация қилиши» кераклиги қайд этилган. Демак, ҳатто кунига битта товарни сотса ҳам, бу унга иш ўрнини сақлаб қолиш ҳуқуқини беради.

Лавозим йўриқномаси – корхонанинг локал ҳужжати бўлиб, унда асосий вазифалар, муайян лавозимда ишлаш учун талаб этиладиган кўникма ва ваколатлар қисқача баён этилади. Ходимларнинг меҳнат мажбуриятлари бошқа локал ҳужжатларда (ИМТҚ, уставлар, интизом тўғрисидаги низомлар ёки б.) ёки меҳнат шартномаларида батафсил ёритилмаган бўлса, у керак бўлади (МК 176-м. 2-қ.). Йўриқноманинг вазифаси – қуйидагиларни мустаҳкамлаш:

- ходимнинг функцияларини,
- унинг асосий ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлигини,
- малака талабларини;
- ишининг бошқа муҳим шартларини.

Йўриқномалар зиммасига ўхшаш мажбуриятлар юклатилган ходимлар ўртасида ишни тақсимлашда ҳам ёрдам беради. Масалан, офисда иккита референт ишлайди. Ким нима билан шуғулланаётганини билиш учун битта йўриқномада «қўнғироқларни қабул қилади ва ташриф бюрувчиларга маслаҳат беради», бошқасида – «кирувчи ва чиқувчи ҳужжатларга жавоб беради» деб ёзмамиз. Офисда хат-хабарлар йўқолиб қолса, бунинг учун иккинчи референт жавоб беради.

Ходимни лавозим йўриқномаси билан ундан тилхат олган ҳолда албатта таништириш керак. Тилхат матнига «Йўриқнома билан танишиб чиқдим» деган сўзларни, ходимнинг шахсий имзосини, фамилияси ва исми-шарифини, танишиб чиққан санасини киритинг. Йўриқнома имзолаган ходим ишдан бўшаган, унинг лавозимини бошқаси эгаллаган бўлса, яъни қабул қилинган ходимни ундан тилхат олган ҳолда лавозим йўриқномаси билан таништириш (бунда функциялари ўзгармаса).

Ташкилотдаги ҳар битта лавозим бўйича лавозим йўриқномаси тузилиб, шахсиз тусга эга бўлади (**buxgalter.uz** сайтидаги намунага қаранг). Қонун ҳужжатлари билан тасдиқланган шакли йўқ. Йўриқномаларни ишлаб чиқиш, уларни тасдиқлаш ва ўзгартиришлар киритиш тартиби ҳам белгиланмаган.

Баъзан норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда қуйи ташкилотлардаги лавозим йўриқномаларини ким ишлаб чиқиши кўрсатилади. Масалан, ФХДЭ бўлими ходимларининг лавозим йўриқномаларини – туман (шаҳар) ҳокимлиги, ФХДЭ архиви ходимларининг лавозим йўриқномаларини эса Адлия вазирлиги ҳузурдаги Давлат хизматлари агентлиги ҳудудий бошқармалари раҳбарлари тасдиқлайди (*Низом, ВМнинг 3.07.2018 йилдаги 498-сон қарорига 1-илова*).

Нималарни қайд этиш керак?

Йўриқнома тузаётганда қуйидагиларни эътиборга олинг:

➢ юридик шахснинг стратегияси акс эттирилган, ташкилий алоқалар схемалари келтирилган, ходимларнинг ваколатлари белгиланган корпоратив ҳужжатлар ва ҳ.к.;

➢ мавжуд бўлса, лавозим йўриқномаларининг намунавий шакллари.

Ҳар бир лавозим йўриқномасида ташкилот номи, тузилган санаси ва жойи, тасдиқлаш белгиси, ҳужжатнинг тўлиқ номини қайд этинг.

Йўриқнома матнига умумий қоидалар, ходимнинг функциялари, лавозим мажбуриятлари, ҳуқуқлари ва жавобгарлигини киритинг.

Ушбу бўлимлар мазмунини батафсил кўриб чиқамиз.

1) Умумий қоидалар. Унга қуйидагиларни киритинг:

- штат жадвалига кўра лавозим номи;
- таркибий бўлинмага мансублиги;
- ходимнинг бўйсунуши;
- лавозимга тайинлаш ва ундан озод қилиш тартиби;

➢ ходим вақтинча ишда бўлмаган даврда унинг лавозимида ишлаш тартиби;

➢ малака талаблари: маълумот даражаси (умумий, ўрта, олий, махсус) ва амалий тажрибаси (худди шундай лавозимдаги иш стаж);

➢ ходим рияз этиши керак бўлган норматив-ҳуқуқий, методик ҳамда ички ташкилий ва фармойиш берувчи ҳужжатлар (раҳбарнинг буйруқлари ва фармойишлари, таркибий бўлинма тўғрисида низом, ИМТҚ ва б.);

2) Функциялари. Ушбу бўлимда қуйидагиларни кўрсатинг:

- ходимнинг асосий вазифалари;
- ишларнинг тури; *
- иш участкаси;
- ҳужжатларни тайёрлаш, ишлов бериш ва топширишнинг ўзига хос хусусиятлари, айрим функцияларни бажариш усуллари ва муддатлари, раҳбариятнинг топшириқларини бажариш тартиби.

**Мисол учун, девонхона ходимининг асосий вазифаси – ҳужжатларни рўйхатдан ўтказиш. Бироқ у турли ташкилотларда ушбу вазифа доирасида ҳар хил ишларни бажариши мумкин. Бир ҳолатда ҳужжатларни рўйхатдан ўтказиш бир ёки бир нечта журналларни юритиш билан чекланади. Бошқаларида бунга картотечкаларни тўлдирши, компьютерда маълумотлар банкни юритиш, ахборот тақдим этиш, маълумотнома берувчи картотечкаларни тузиш ҳамда юритиш ва бошқалар қўшилади.*

Ташкилотда қабул қилинган ҳужжатлар билан ишлаш технологиясини ва қўлланилаётган техник воситаларнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олинг.

3) Лавозим мажбуриятлари. Олдинги бўлимда ходимнинг функциялари, ишларининг тури ва алоҳида топшириқларни санаб ўтдингиз. Бунисида уларни бажаришнинг аниқ тартибини белгиланг. Бу ерда ходим рияз этиши шарт бўлган ахлоқий норма ва талабларни ҳам қайд этинг;

4) Ҳуқуқлари. Ходимнинг зиммасига юклатилган мажбуриятларни бажариш учун зарур бўлган ваколатларини ҳамда уларни амалга ошириш тартибини қайд этинг:

- ходимнинг муайян ахборотни олиш имконияти;
- ишда зарур бўладиган маълумотларни олиш тартиби;
- қарорлар қабул қилиш;
- муайян ҳужжатларни имзолаш;
- ҳужжатлар расмийлаштирилишини назорат қилиш;

ИШ БЕРУВЧИ ЭЪТИБОРИГА

➢ бўйсунувидаги ходимларнинг ишини назорат қилиш;

➢ меҳнат интизомига рияз этилишини назорат қилиш ва ҳ.к.;

5) Жавобгарлиги. Мажбуриятларни лозим даражада бажармаганлиги, иш берувчига зарар етказганлиги учун ходимнинг жавобгарлик шакллари (интизомий, моддий) санаб ўтинг.

Оддий ва қисқа – икки хил талқин қилиб бўлмайдиган формулировкалар билан матн тузинг.

Ташкилотда ходимларнинг ишини баҳолаш, жаридалар ёки мукофотлаш тўғрисида низомлар бўлса, лавозим йўриқномаларида уларнинг матнини такрорланг. Фақат ходим ўз ишида санаб ўтилган ҳужжатларга амал қилишини айтиб ўтинг.

Аниқлик маънасида, ҳозирги замондаги ва учинчи шахсдаги феълларни қўлланг. Масалан: «инспектор ... бажаради», «бўлим раҳбари ... ташкил этади», «референт ... тузади» ва ҳ.к.

Лавозим йўриқномаларини ким ёзиши керак

Йўриқномаларни тайёрлашни қуйидагиларга топширинг:

1) таркибий бўлинмалар раҳбарларига (лавозим мажбуриятларини шакллантирадилар, ўзаро алоқа қилиш ва жавобгарлик зонасини белгилайдилар);

2) кадрлар хизмати (бўлинмалар раҳбарларидан олинган ахборотни бир тизимга солади, лавозим йўриқномаси лойиҳасини расмийлаштиради).

Сўнг тайёр лойиҳаларни юридик хизмат (мавжуд бўлса) ва компания фаолиятининг тегишли йўналишларини бошқарувчи мансабдор шахслар билан келишиш мақсадга мувофиқ. Кейин уларни бўлинмалар раҳбарлари имзолашлари, директор ёки унинг ўринбосари тасдиқлаши керак. Ва ниҳоят, охириги чизги: муҳрингиз бўлса, тайёр ҳужжатни унинг ёрдамида тасдиқланг.

Буйруқ чиқариш керакми

Лавозим йўриқномаларини тасдиқлаш тўғрисида буйруқ чиқариш шарт эмас. Йўриқноманинг ўзида директор ёки бошқа ваколатли мансабдор шахс имзолаган санини кўрсатган ҳолда тасдиқлаш белгиси бўлишининг ўзи кифоя.

Зарурат бўлганда лавозим йўриқномаларини тикиб қўйиб, орқасига директор имзоси (бошқа мансабдор шахс) ва ташкилот муҳрини (мавжуд бўлганда) қўйинг.

Қуйидагилар ўзгарганда йўриқномаларга тузатиш киритинг:

- меҳнат функциялари;
 - лавозим номи;
 - ташкилот номи;
 - таркибий бўлинма номи ва ҳ.к.
- Барча ўзгартиришлар ҳужжатнинг ўзини қабул қилганда бўлганидек тартибда киритилади.

Никоҳ қайд этилмаганда, штамп ҳам қўйилмайди

35 ёшдаман, ҳанузгача ошла қурмаганман. Паспортнинг амал қилиш муддати тугаганлиги сабабли уни алмаштиришда, паспорт столида оилавий ҳолати текширилади деб эшитганман. Ҳақиқатда ҳам шундайми?

– Паспорт алмаштирилганда фуқарога ички ишлар органи томонидан янги паспорт унга илгариги паспортда мавжуд ва паспорт бериш вақтида амалда бўлган барча маълумотларни

кўчирган ҳолда берилди. Паспортда фуқаронинг никоҳдан ўтганлиги ҳақидаги белги ва бошқа маълумотлар мавжуд бўлмаганда, ички ишлар органи томонидан фуқаронинг никоҳдан ўтганлиги ҳолати шахснинг доимий рўйхатда турган жойидаги ёки охириги яшаган жойидаги (агар манзилигини ўзгартирган бўлса) ФХДЁ бўлимидан маълумотларни олиш йўли билан текширилади. Фуқаронинг никоҳи мавжудлиги тўғрисидаги ФХДЁ бўлимининг маълумоти паспортга никоҳдан ўтганлик ҳақидаги штампни қўйиш учун насос ҳисобланади (Низомнинг 24-1-банди, 5.01.2011 йилдаги ПФ-4262-сон Фармониغا 1-илова).

Йўқотилган паспорт учун жарима

Қандай ҳолатларда паспортни йўқотган фуқаролар маъмурий жавобгарликка тортилмайди?

– Паспортлар ўғирланган ҳолларда бу ҳақдаги аризалар жиноят содир этилган жойдаги ёки фуқаронинг яшаш жойидаги ҳудудий ички ишлар органларнинг навбатчилик қисмлари ходимлари томонидан қабул қилинади. Бундай аризалар қабул қилинганлиги ҳақида фуқароларга маълумотномалар берилди ва улар маъмурий жавобгарликка тортилмайди.

Шунингдек жазони ижро этиш муассасасида жазони ўтаб чиққан ва табиий офатлар (ёнгин, сув тошқини, zilзала ва бошқалар) оқибатида

паспортлари йўқолганлиги тўғрисида ариза билан мурожаат этган ва бу ҳолатларни тасдиқловчи тегишли ҳужжатларни тақдим этган шахслар ҳам маъмурий жавобгарликка тортилмайди (Низомнинг 35-7-банди, ПФ-4262-сон Фармонга 1-илова).

Болани прописка қилиш

Навоий шаҳрида яшайман. Коронавирус пандемияси билан боғлиқ вазият яхшиланганидан кейин Қаршқадарё вилоятида яшайдиган набирамни меҳмонга таклиф қилмоқчиман.

Ота-онасиз ўзи келадиган вояга етмаганларни прописка қилиш ва ҳисобга қўйиш қандай амалга оширилади?

– Бошқа ҳудудлардан келган ҳамда бир манзилдан иккинчи манзилга кўчиб ўтаётган вояга етмаганларни доимий прописка қилиш улар қайд қилинган ота-оналарининг, васийларининг (ҳомийларининг) кетиш манзил варақаларининг нусхаси асосида амалга оширилади. Ота-оналарисиз келган ҳолларда эса жойидаги ички ишлар органлари томонидан туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома асосида берилган кетиш манзил варақаси асосида қайд этилади.

Вояга етмаганлар қайд қилинмаган ёки доимий прописка қилинмаган ҳолларда, аввалги яшаш жойи бўйича ТШИИБ МваФРБнинг ушбу ҳолатни тасдиқловчи маълумотномаси асосида прописка қилинади (Низомнинг 4-1-банди, ВМнинг 22.10.2018 йилдаги 845-сон қарорига 1-илова).

Масофадан туриб қайд этиш

Оммавий ахборот воситаларидан карантин даврида миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимлари Бухоро шаҳрида ҳисобга қўйиш масалалари бўйича қисман хизмат кўрсатишаётганлигини билиб қолдим. Гулистон шаҳридан келганимга ва ўғлимнинг уйда яшаётганимга анча бўлганлиги сабабли шу ерда ҳисобга турмоқчиман.

Фуқароларни яшаш жойи бўйича ҳисобга қўйадиган аҳолига масофавий хизмат кўрсатиш мавжудми?

– Ўғлингизнинг яшаш жойида ҳисобга туриш учун Давлат хизматлари маркази орқали мурожаат қилишингиз мумкин, бунда ваколатли орган марказдан идоралараро электрон ҳамкорлик орқали зарур маълумотларни олади.

ЯИДХП орқали ҳисобга туриш учун мурожаат

қилинган ҳолда электрон шаклдаги сўровнома мустақил равишда тўлдирилиши лозим.

Сўровнома қуйидаги ҳужжатлар асосида тўлдирилади:

- уй-жой мулкдори ва фуқаронинг паспорти;
- уй-жой кадастр ҳужжатлари (кадастр паспорти, кўчмас мулк объектларига бўлган ҳуқуқларнинг давлат реестридан кўчирма);
- 16 ёшга тўлмаган шахслар учун – туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома;
- контракт бўйича ҳарбий хизматчининг шахсий гувоҳномаси ёки ЎЗР Қуроли кучлари офицери-нинг шахсий гувоҳномаси (казармалар ва кемалардан ташқарида яшайдиган ҳарбий хизматчилар учун) ва паспорт нусхаси.

Уй-жой мулкдори (мулкдорлари) номидан нотариал тасдиқланган ишончнома орқали ҳаракатланаётган шахслар фуқарони турар жойга ҳисобга қўйишга розилик бериш учун МваФР бўлимасига мурожаат қиладилар.

Зарур маълумотлар сўровномага киритилгандан сўнг уй-жой мулкдори (мулкдорлари) уни ўзларининг ЭРИ билан тасдиқлайдилар.

ЭРИ калити бўлмаган ҳолларда, тегишли имзолар идентификация қилишининг бошқа воситалари (дактилоскопия, электрон имзо ва бошқалар) билан ҳам тасдиқланиши мумкин.

Сўровномада нотўғри маълумотлар кўрсатилиши (кадастр ҳужжатлари, паспорт маълумотлари, нотариал тасдиқланган розилик хати), шунингдек давлат хизмати кўрсатиш учун давлат хизмати кўрсатишни рад этиш учун асос ҳисобланади.

ЯИДХП орқали мурожаат қилинганда сўровнома автоматик тарзда ваколатли органга юборилади.

Сўровнома ваколатли органнинг электрон тизими ва Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитасига келиб тушган вақтдан бошлаб 1 кун мобайнида мавжуд маълумотлар базасидан уй-жой ва фуқаро ҳақидаги маълумотлар автоматик тарзда текширилади.

Текшириш натижасига кўра, турган жойидаги ҳисобга олиш тўғрисида фуқаронинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатга Bare-Code билан ҳимояланган қайд варағини ЯИДХП орқали электрон тарзда юборилади.

Давлат хизматлари кўрсатилганлиги учун базавий ҳисоблаш миқдорининг 2%и миқдориди давлат божи ундирилади (Низом, ВМнинг 845-сон қарорига 1-илова).

Санжар Хўжааҳмедов, «Норма» МЧЖ эксперти.

Иқтисодий-ҳуқуқий газета

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ «Норма» МЧЖ

Газета 2018 йил 12 июнда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

Хафтада бир марта сешанба кунлари чиқади.

Бош муҳаррир
Фарҳод Собирович
ҚУРБОНБОВ

Нашр учун масъул –
бош муҳаррир
Ўринбосари,
масъул котиб
Нодир Носирович
АЛИМОВ

Саҳифаловчи
Наталья
БАРАНОВА

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100105, Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
Тахририят тел. (71) 200-00-90
Обуна бўлими тел. (71) 200-00-30
E-mail: sbx@norma.uz
gazeta@norma.uz
web: norma.uz

Обуна, газеталар, китоблар,
газеталарнинг электрон версияларини
етказиб бериш ва харид қилиш
масалалари бўйича (71) 200-00-30;
«Норма» АҚТ бўйича – (71) 200-00-90;
Рекламини жойлаштириш бўйича
(71) 231-07-91 телефон рақамларига
муурожаат қилиш мумкин.

Газета ношир – «ТОРПРИНТ» МЧЖнинг компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
Нашр кўрсаткичи – 186. Қўзғо бичими – А3. Ҳажми – 2 босма табоқ, Баҳоси келишилган нарҳда.
Буюртма г-522. Адади 550. Газета 2020 йил 25 май соат 16.30 да топширилди.